

Besökare i Stockholms skärgård

2021

SKÄRGÅRDSBAROMETERN

Skärgårdsbarometern

Besökare i Stockholms skärgård 2021

Skärgårdsbarometern är finansierad med medel från Region Stockholms skärgårdsanslag, Skärgårdsstiftelsen samt Länsstyrelsen i Stockholm.

I samarbetet ingår även Stockholm Archipelago och skärgårdskommunerna.

Rapporten är framtagen av Joakim Franklin och Adrian Ibenholt på WSP.

Kontakt: Besöksnäringschef Ulrika Palmblad-Wennergren
mail: ulrika.palmblad-wennergren@skargardsstiftelsen.se
tel: 08-123 124 30

Foton: Fotograf Henrik Trygg

Inledning och bakgrund

Inledning

Stockholms skärgård utgör en viktig del av Stockholmsregionens samlade attraktivitet, både för Stockholmarna och besökarna.

Skärgårdsområdena erbjuder besökarna rekreations- och upplevelsevärden, men också viktiga natur- och kulturhistoriska värden.

Ju fler besökare som är beredda att lägga tid och pengar på att ta sig ut i skärgården, desto högre kan skärgårdens värden sägas vara. Antalet besökare är därmed ett viktigt mått på skärgårdens attraktivitet.

”Antalet besökare är ett viktigt mått på skärgårdens attraktivitet.”

Men det är svårt att få en uppfattning om hur många som faktiskt besöker Stockholms skärgård. Tidigare siffror över antalet besökare har grundat sig på en blandning av olika datakällor, som var och en har sina för- och nackdelar. Det handlar alltså till stor del om uppskattningar utifrån de källor och insamlingsmetoder som står till buds.

Slutsatsen som dras i studien är att det finns en stor potential i mobila positioneringsdata som de stora teleoperatörerna numera tillhandahåller.

Denna förhållandevis nya teknik erbjuder nya möjligheter för att få en bättre uppfattning om hur många personer som besöker skärgårdsområden.

Mot bakgrund av detta sjösatte Skärgårdsstiftelsen en pilotstudie med avsikt att undersöka potentialen i mobila positioneringsdata från mobiloperatören Telia. Det övergripande syftet är att få en bättre uppfattning om antalet besökare i skärgårdsområdena. Till en början undersöktes Skärgårdsstiftelsens områden, vilket sedan har utökats till att nu även omfatta alla delar av Stockholms skärgård som saknar fast förbindelse. I detta samarbete, Skärgårdsbarometern, ingår även Region Stockholm, Länsstyrelsen i Stockholms län och Stockholm Archipelago.

Denna dokumentation sammanfattar resultatet av mätningar för år 2021.

Positioneringsdata

SKÄRGÅRDSBAROMETERN

Om mobila positioneringsdata

Många mobiloperatörer och apputvecklare samlar kontinuerligt in uppgifter om mobiltelefonernas position dels genom analys av uppkoppling till master i nätverket och dels genom lokaliseringsfunktioner i mobilernas appar.

Informationen om mobiltelefonernas geografiska lokalisering och deras rörelser över tid har visat sig vara användbara i många andra sammanhang, bland annat inom besöksnäringen. Mobiloperatörerna har därför utvecklat nya tjänster som gör det möjligt att mäta hur många mobiltelefoner som befinner sig på en viss plats vid ett givet tillfälle. Eftersom tidigare mätmetoder inom besöksnäringen omfattades av en hel del brister skapar den nya positioneringstjänsterna helt nya möjligheter att mäta besökarantalet på olika platser. All data saknar personuppgifter och följer aktuella lagar och regler såsom GDPR.

Mobila positioneringsdata för Skärgårdsbarometern

Det har länge funnits ett behov av att få en bättre uppfattning om hur många personer som besöker Stockholms skärgård. Besöksstatistiken för Skärgårdsbarometern levereras från Telia i en webbtjänst där det är möjligt att studera antalet besökare i skärgården som helhet såväl som ett visst område, över en viss tidsperiod. Tjänsten möjliggör också för användaren att plocka ut besöksdata för varje område i form av tabeller.

Leveransen av data följs av en utvärdering av dataunderlaget. Denna dokumentation utgör en sammanställning och utvärdering av dataunderlaget från Telia för år 2021.

I korthet har arbetet omfattat följande moment:

- Granskning av data och funktioner i webbtjänsten
- Identifiering av enskilda områden med mätproblematik
- Bedömning av rimlighet och tillförlitlighet
- Sammanställning av besöksdata för varje skärgårdsområde under olika tidsperioder

Skärgårdsområdet som innefattas i besöksanalysen och de kommuner som omfattas.

Webbtjänstens innehåll och funktioner

- Webbtjänsten innehåller besöksdata som i grunden presenteras på tre olika sätt: för Skärgårdsstiftelsens områden, per ruta med varierande rutstorlek (500 m – 2 km), för skärgården som helhet samt per kommun (enbart skärgårdsdelar i kommunerna, inte kommunerna som helhet).
- Det finns en möjlighet att välja mellan att studera övernattande besökare eller dagsbesökare (eller både och)
- Besökarna kan delas in i unika besökare inom studerat område eller antal aktiviteter inom området (dvs om samma individ rör sig mellan olika områden)
- Det finns möjlighet att välja att studera besökare för en enskild dag, eller en tidsperiod.
- Besökare räknas in om vistelsetiden i studerat område överstiger 20 minuter.
- För varje områden finns möjlighet att studera varifrån besökarna kommer (dvs. från vilken hemkommun de kommer)

Bedömning

Bedömningen är att webbtjänsten i grunden innehåller underlag och funktioner som är ändamålsenliga för dess syfte.

En utvecklingsmöjlighet skulle kunna vara att förenkla datauttaget från webbtjänsten, i syfte att kunna bearbeta data utanför systemet (exv. i Excel). Den funktion som finns just nu gör det möjligt att ta ut data område för område, men inte för alla områden på en gång.

Bedömning av dataunderlaget

Det saknas idag tillförlitliga referensvärden för besökarantalet i Stockholms skärgård, vilket i vissa fall gör det svårt att rimlighetsbedöma besöksvolymerna.

Bedömningen behöver dels ta sin utgångspunkt från tidigare mätningar (exv. WÅAB:s passagerarstatistik eller övernattningsstatistik från SCB), och dels utifrån hur variationen av antalet besökare över tid ser ut. Den senare ger en god indikation på om det föreligger störningar från oönskade observationer som inte bör betraktas som besökare. Det kan exempelvis handla om att vissa områden ligger i anslutning till färjeleder, och där det kan finnas anledning att misstänka att besöksvolymerna eventuellt fångar in passagerare på färjorna.

Dessa mönster kan framför allt observeras i skärgårdsområden som ligger i anslutning till färjerutterna vid Kapellskär och Nynäshamn. Telia har gjort justeringar av grunddatan för att utesluta färjetrafik ur underlaget, och de siffror som redovisas på kommande siffror baseras på denna justerade data.

En annan sak som man behöver ta hänsyn till är fastboende i områdena. Dessa fångas i mätningarna, men bör rimligtvis inte räknas som besökare och behöver därför sorteras bort från besökarvolymerna. I delar av skärgården är detta inte ett problem då vissa områden saknar (eller har mycket få) fastboende, men rent praktiskt hanteras detta genom att studera var basnivån för "besökarna" under lågsäsong ligger. Det är rimligt att anta att denna basnivå översiktligt är ett utslag av de som faktiskt bor i området. Dessa sorteras sedan bort från det slutliga besökarantalet. Besökare + fastboende redovisas istället i det separata måttet "antal vistelser", i slutet av rapporten.

Samlad bedömning: För de allra flesta delar av Stockholms skärgård ser resultaten över antalet besökare rimliga ut. Det går tydligt att se de förväntade säsongsvariationerna, och att basnivån under lågsäsong ligger på rimliga nivåer.

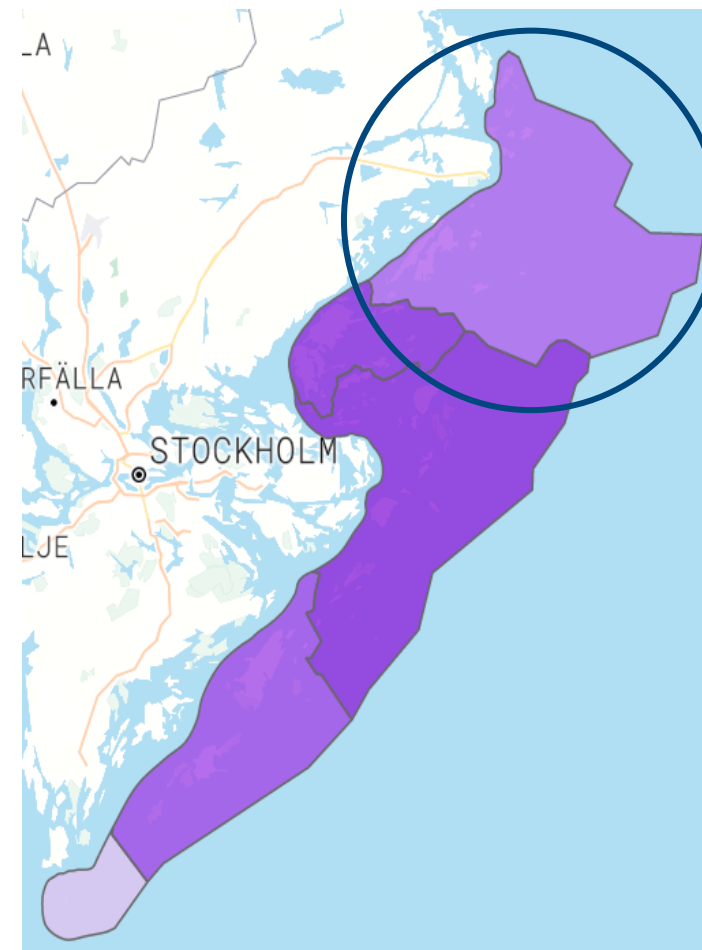
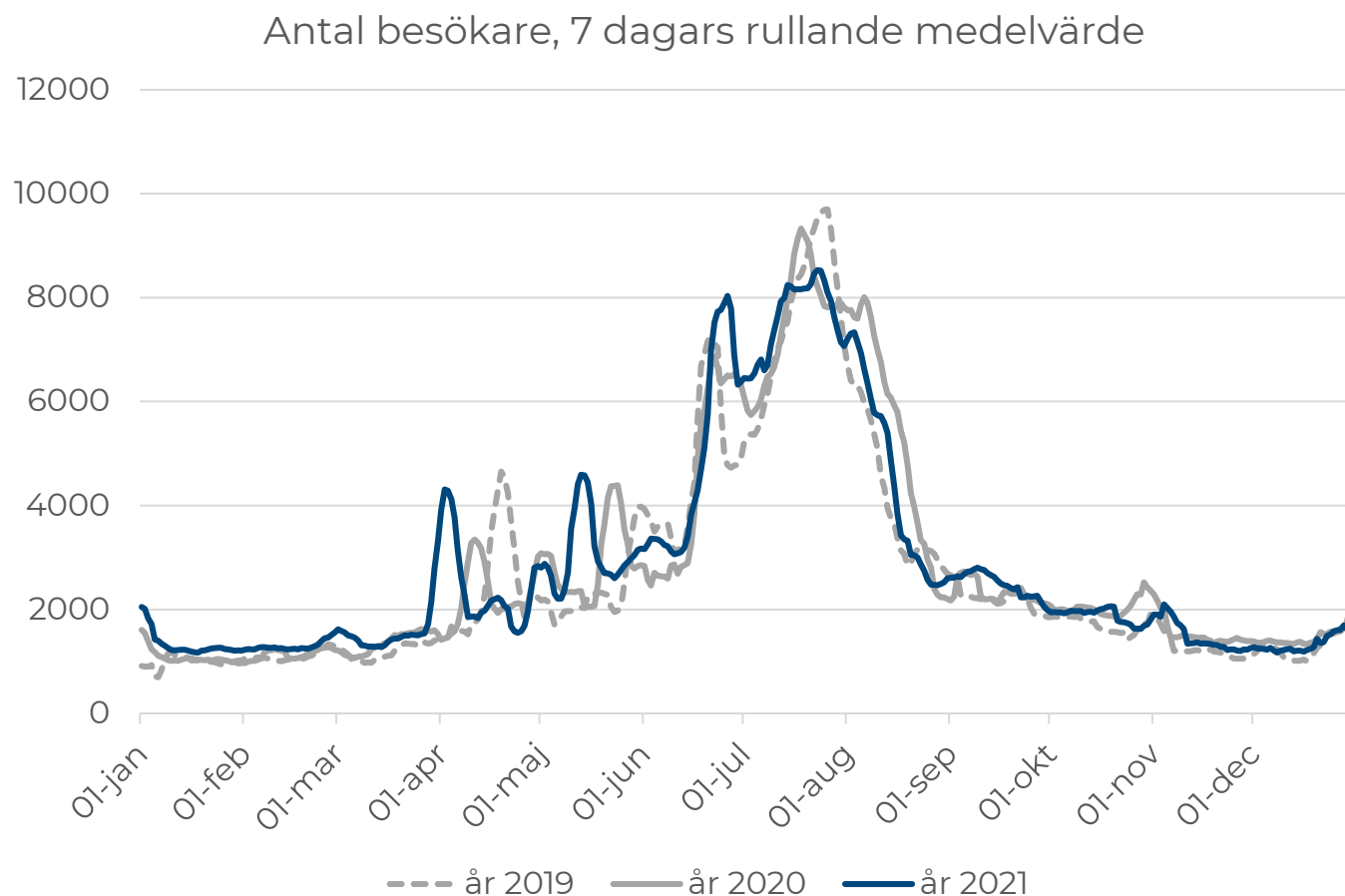
Viktig information: Dataunderlaget innehåller enbart information från svenska mobilabonnemang. Det vill säga utländska besökare finns inte med i besöksräkningen.

Besökare i skärgårdens kommuner

Norrtälje

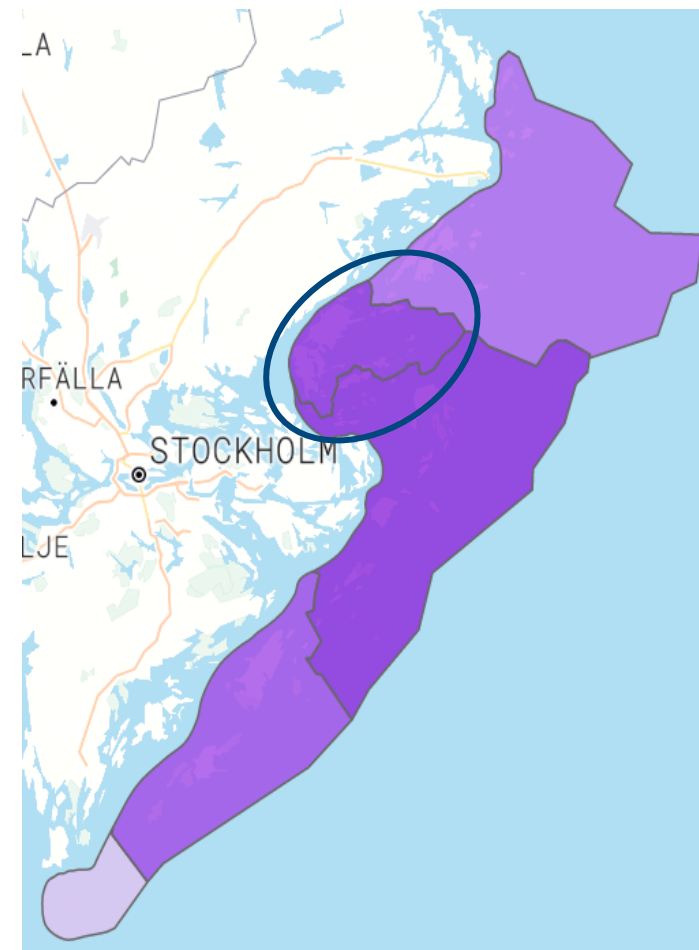
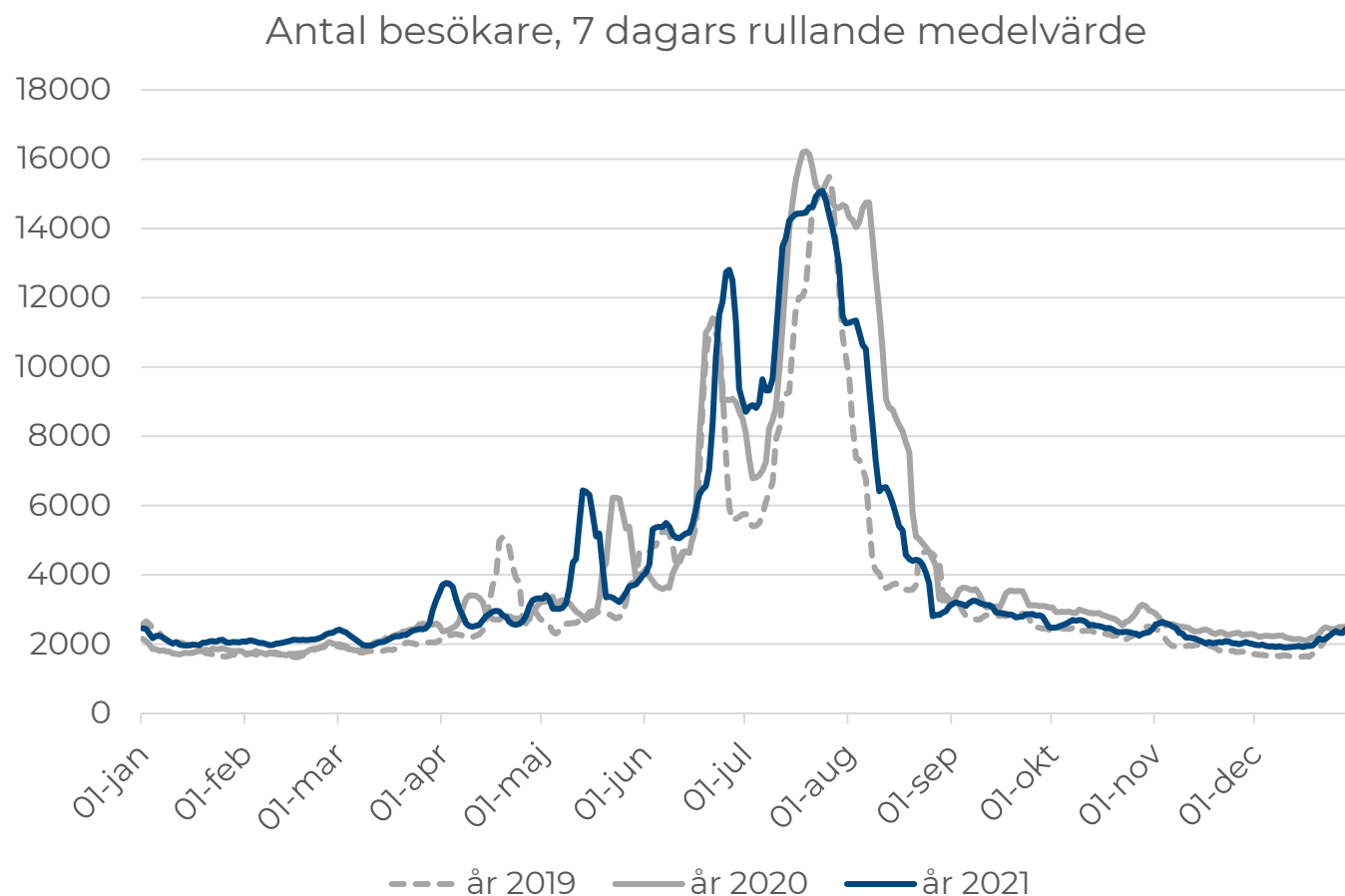
Antal besökare 2021: 1 305 000

Förändring 2020-2021: +1%

Österåker

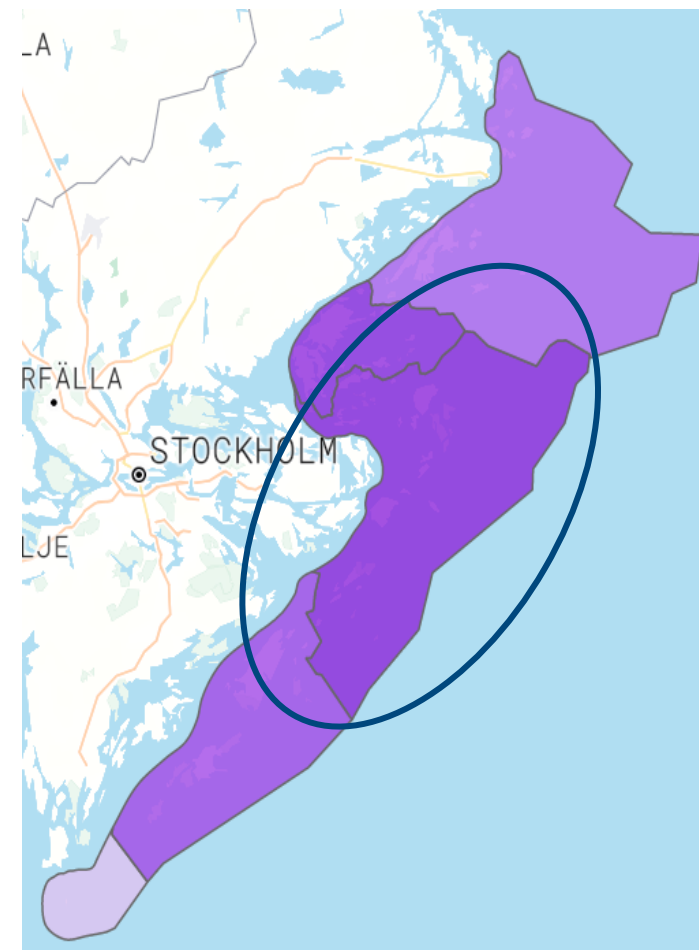
Antal besökare 2021: 1 501 000
Förändring 2020-2021: -4%

Värmdö

Antal besökare 2021: 1 662 000

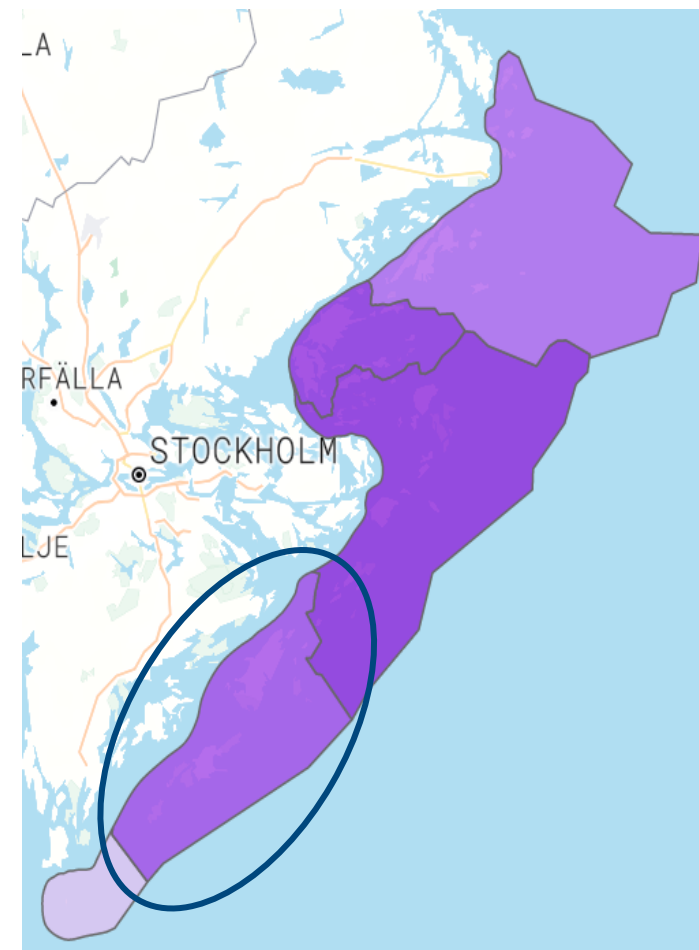
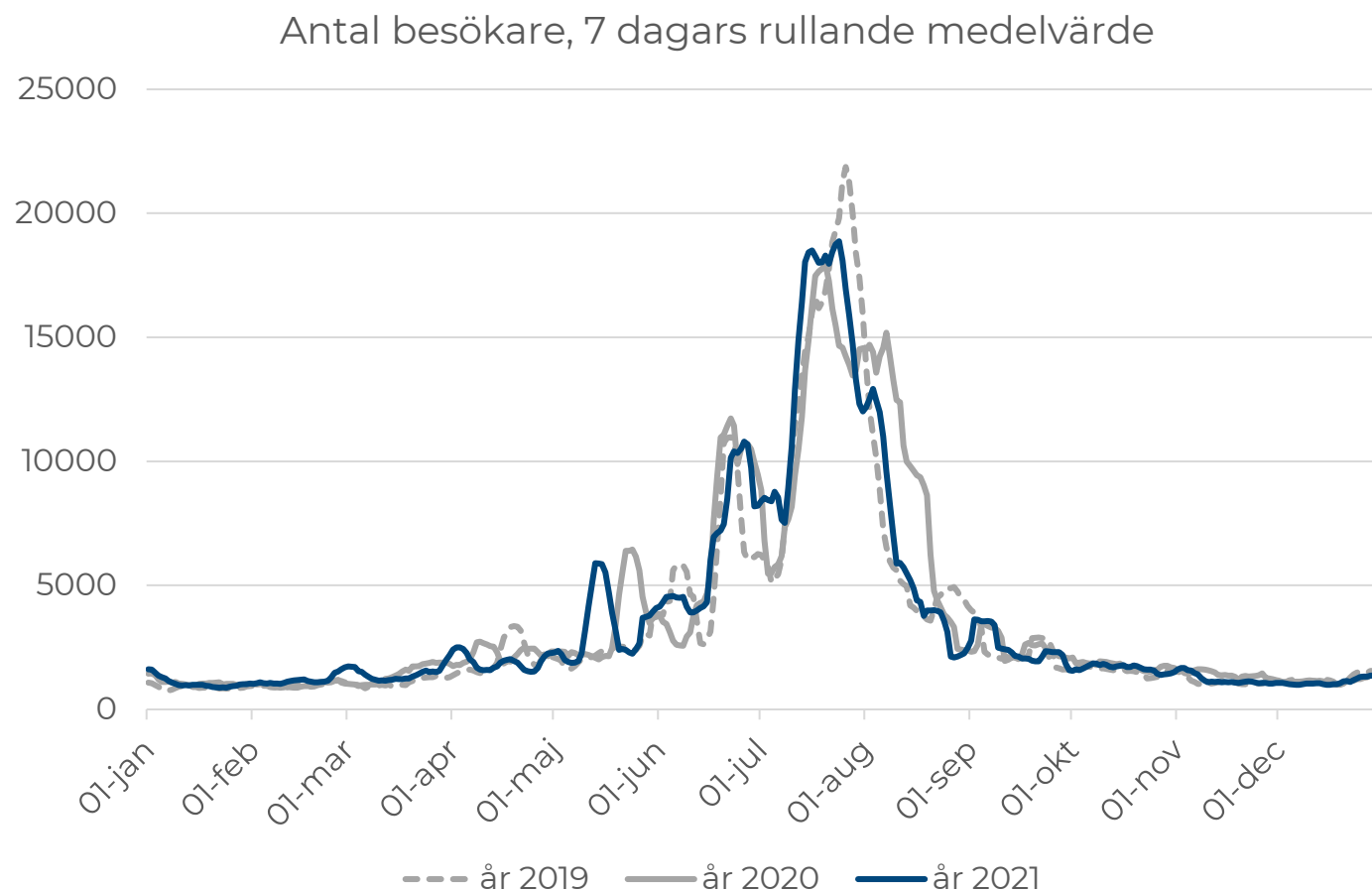
Förändring 2020-2021: -4%

Haninge

Antal besökare 2021: 1 283 000

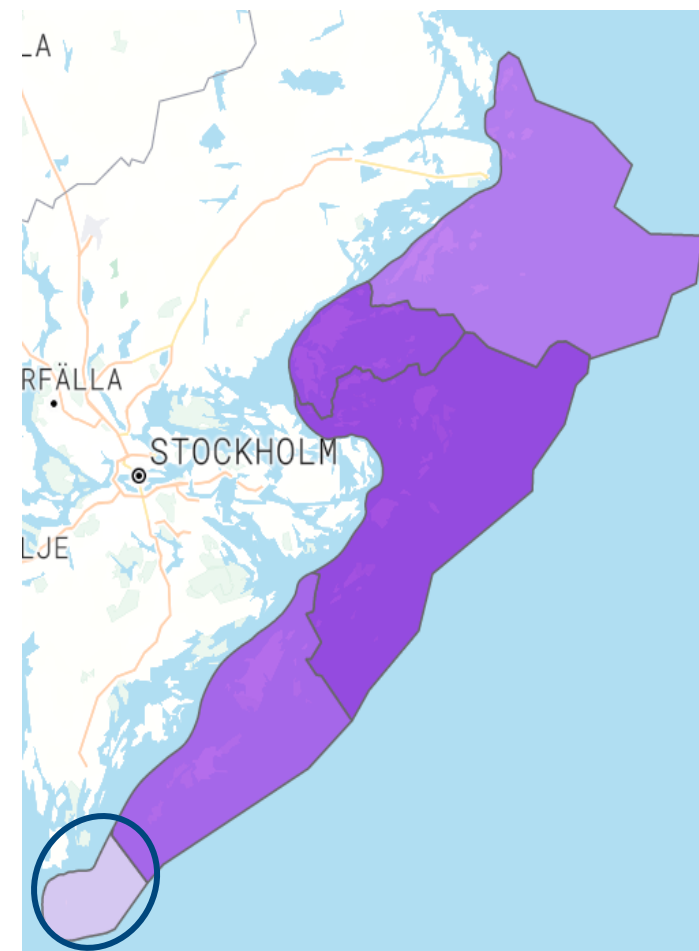
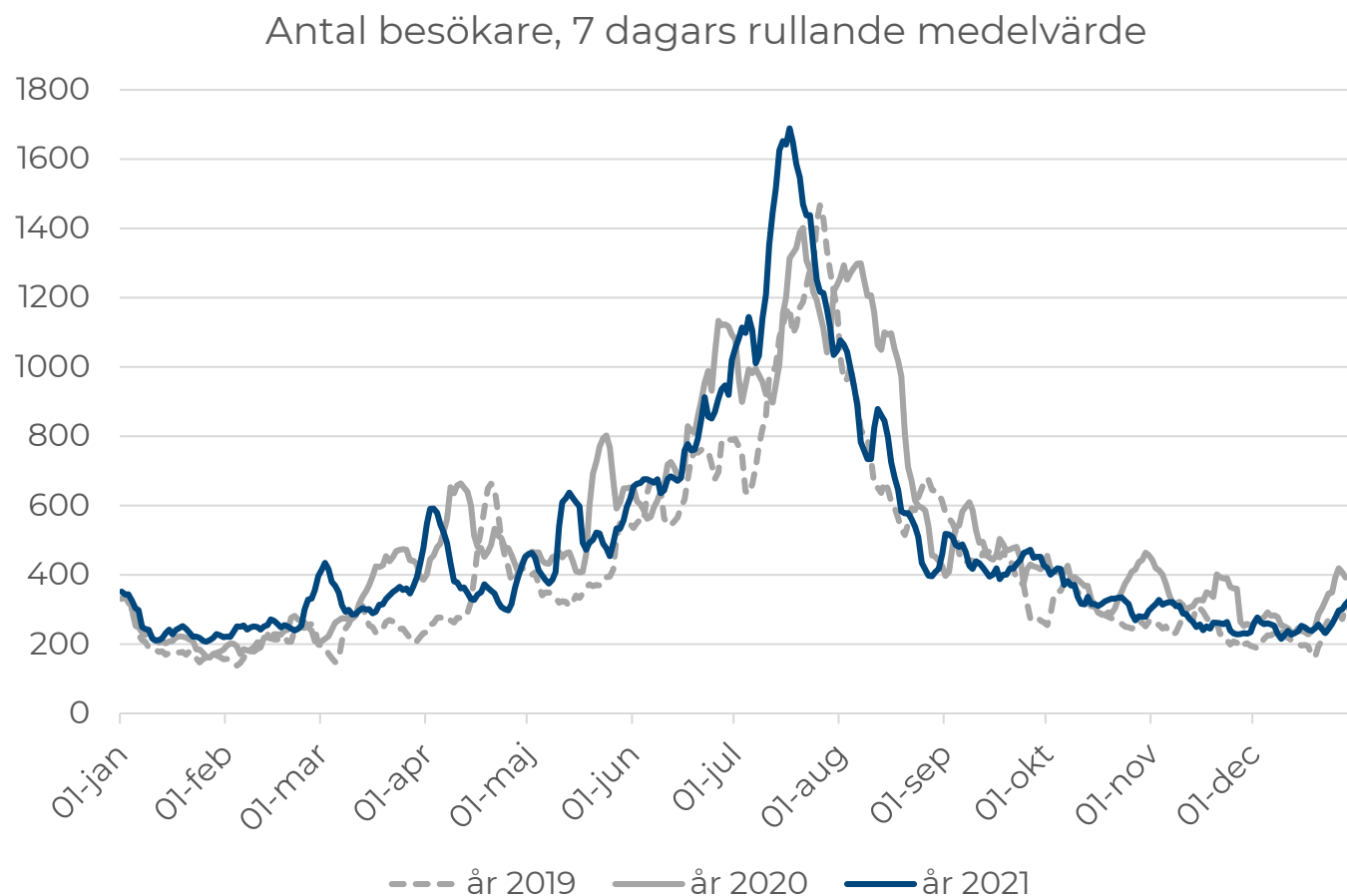
Förändring 2020-2021: -4%

Nynäshamn

Antal besökare 2021: 178 000

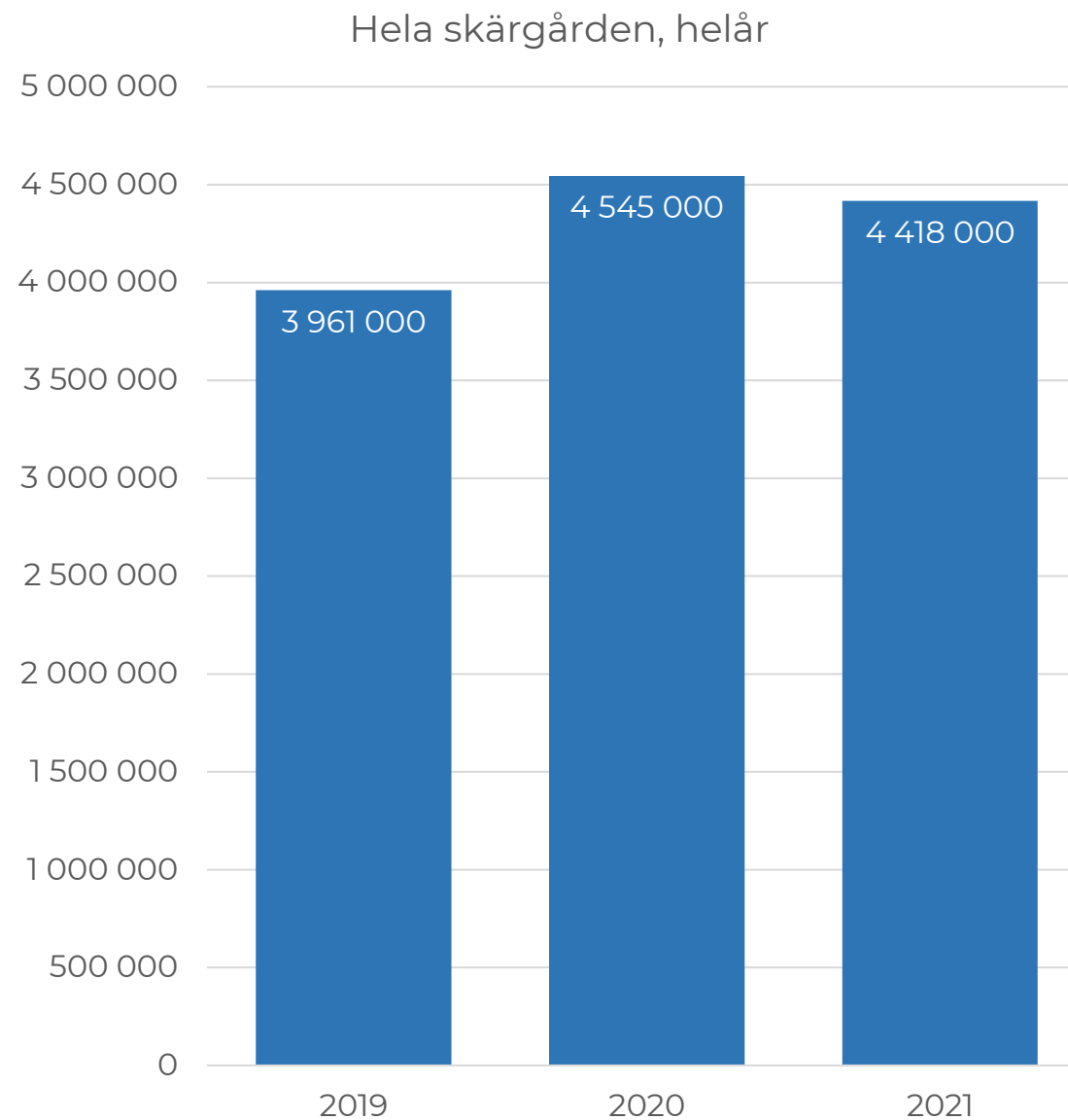
Förändring 2020-2021: -6%

Besökare i Stockholms skärgård

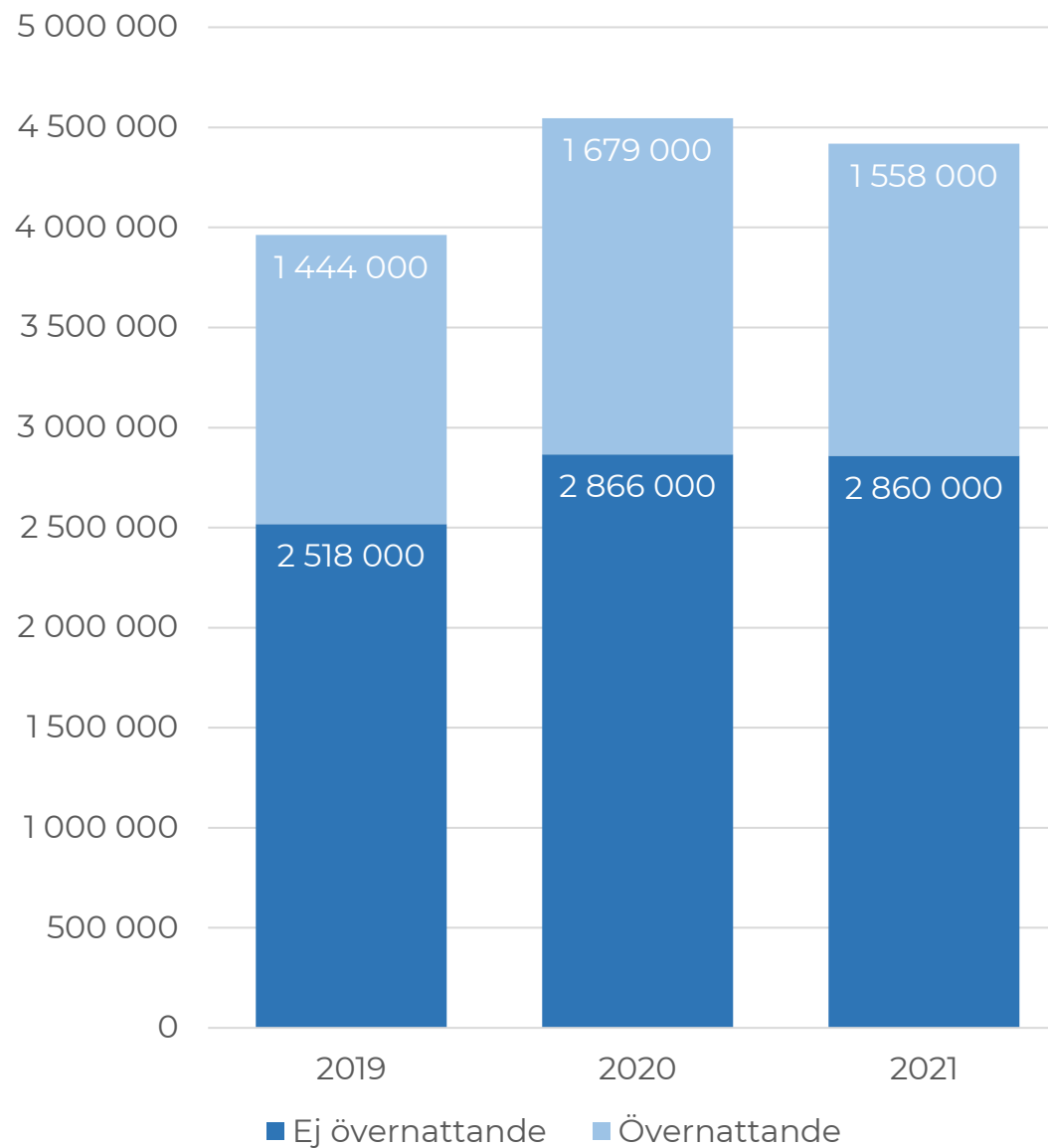
Besökare i Stockholms skärgård, helår

- Över 4,4 miljoner besökare 2021
- 2021 års besöksantal låg mellan 2019 och 2020 års nivåer

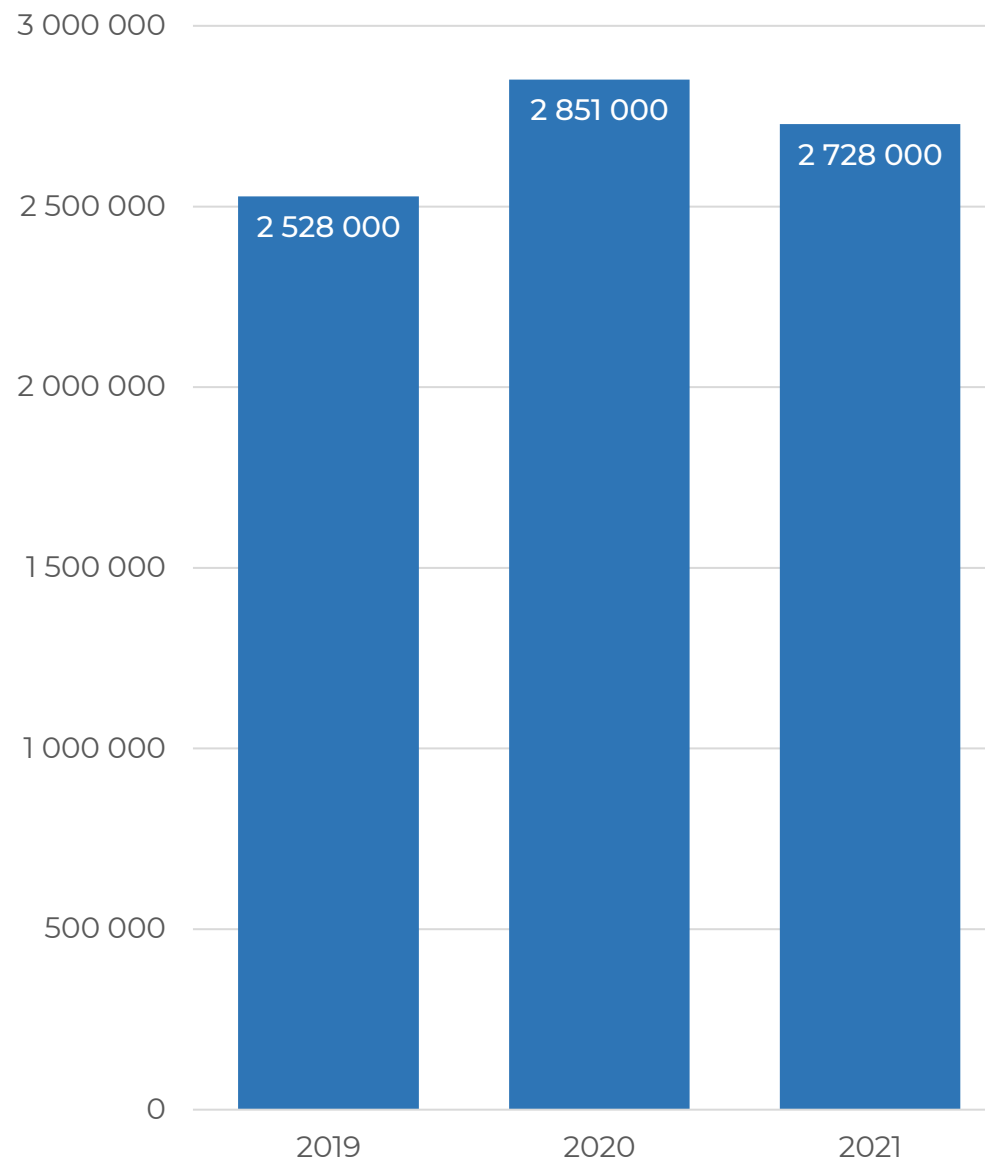
Övernattande och ej övernattande besökare, helår

- Två tredjedelar av besökarna är ej övernattande, vilket innebär att de lämnar skärgården under dagen eller kvällen.
- Fördelningen 2/3 ej övernattande och 1/3 övernattande har varit stabil samtliga tre år.

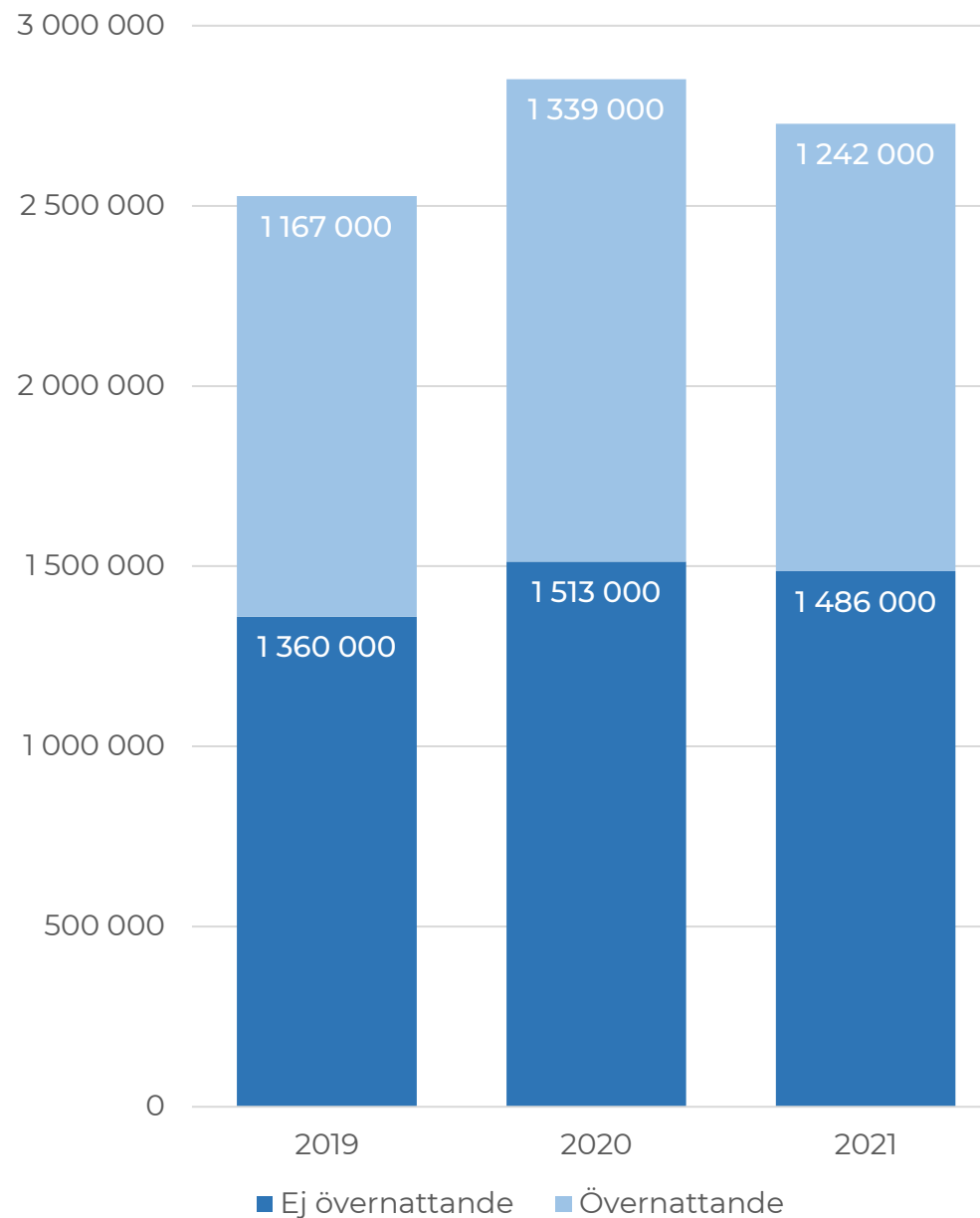
Besökare i Stockholms skärgård sommartid

- Över 2,7 miljoner besökare sommaren 2021
- 2021 års besöksantal låg mellan 2019 och 2020 års nivåer

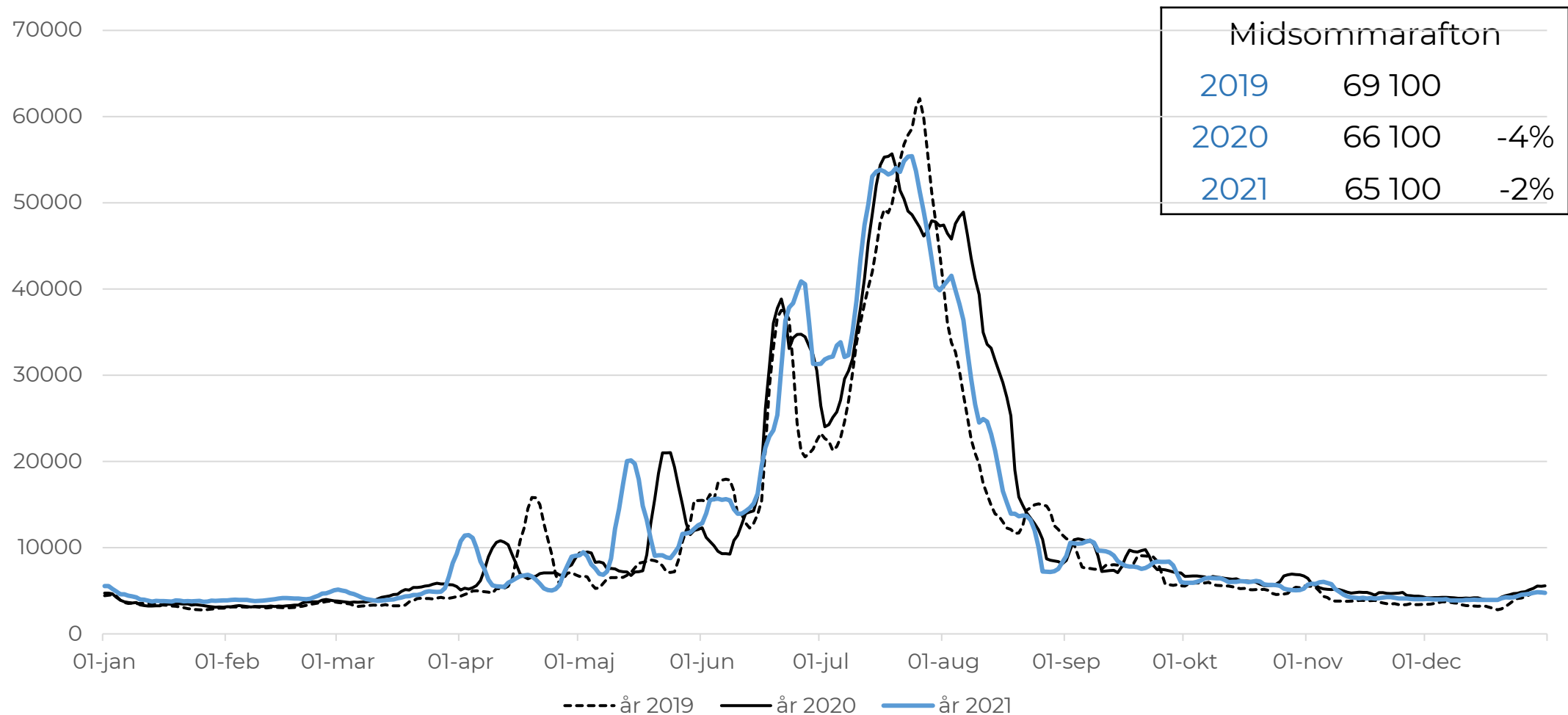

Övernattande och ej övernattande besökare sommartid

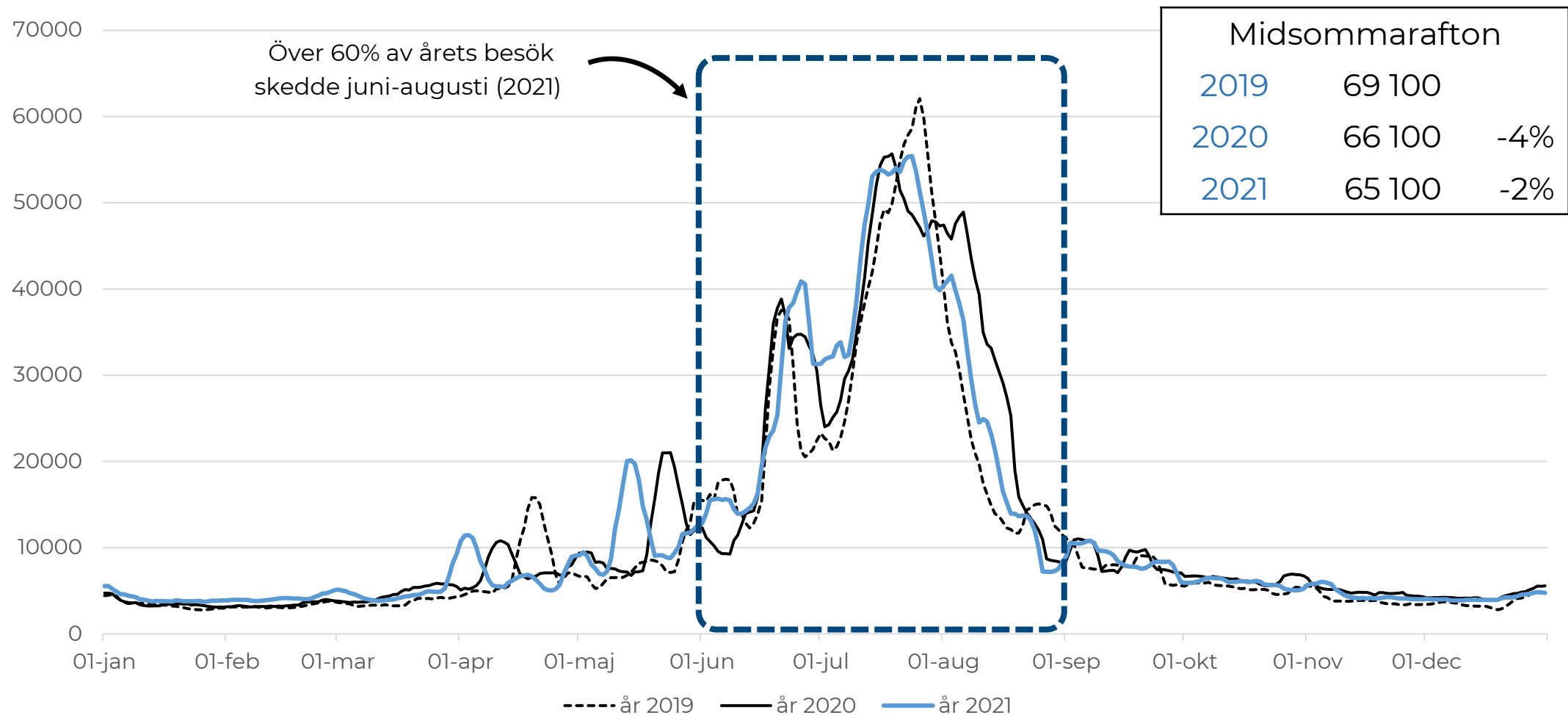
- En knapp majoritet av besökare är ej övernattande. Andelen övernattande är samtidigt betydligt högre sommartid än sett till helåret.
- Stabil fördelning över alla tre år, 46-47% övernattande besökare sommartid

Stora variationer mellan sommar- och vintersäsong

Stora variationer mellan sommar- och vintersäsong

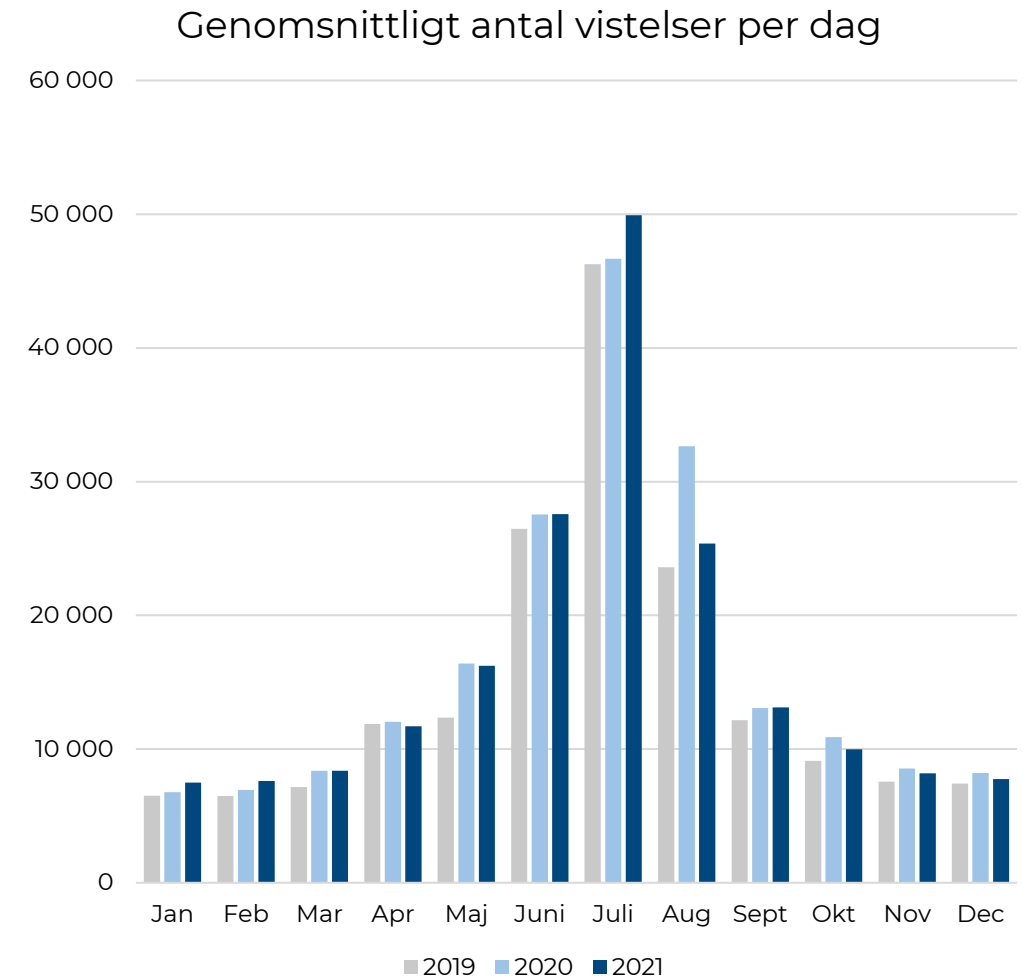

Totalt antal vistelser i Stockholms skärgård, inklusive fastboende

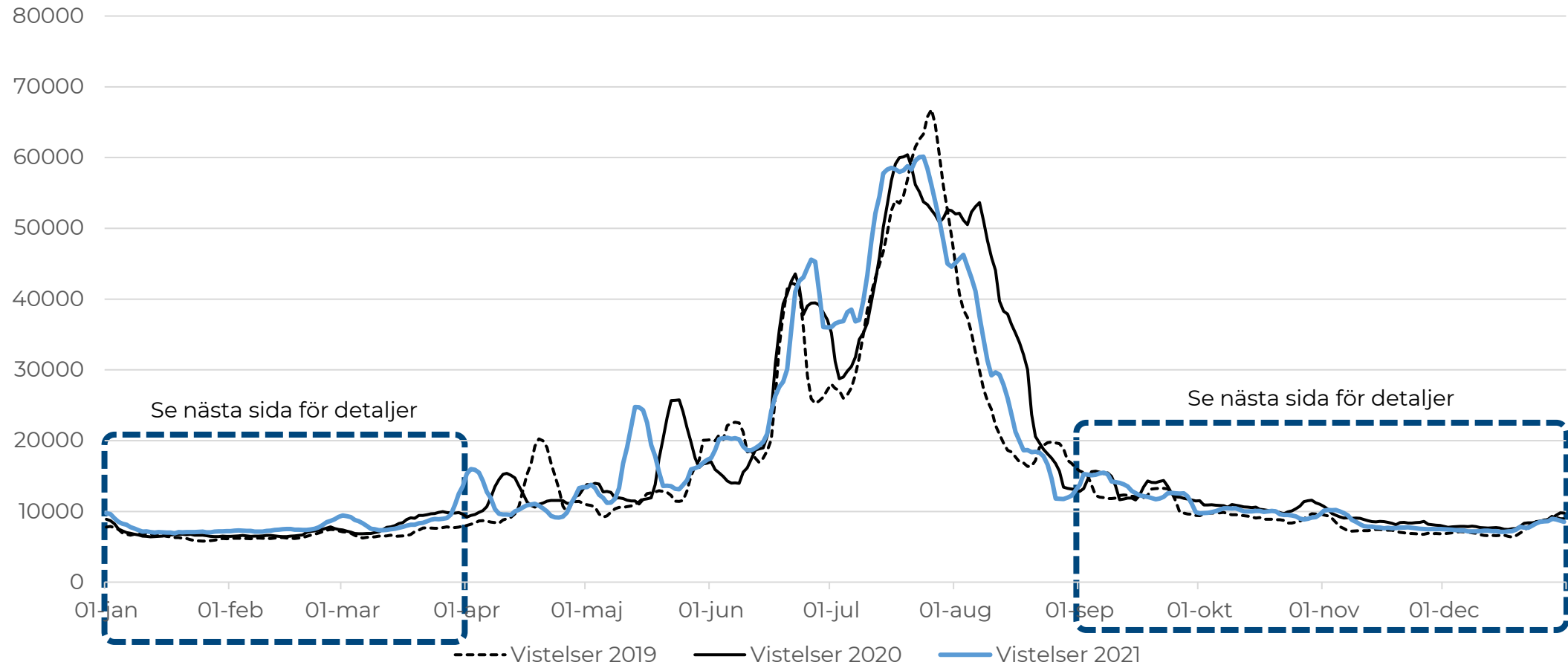
Vistelser jämfört med besökare

Detta avsnitt undersöker det totala antalet vistelser i Stockholms skärgård över tid. Utöver de besökare som redovisas i föregående avsnitt ingår även fastboende. Antalet vistelser är därmed ett mer heltäckande mått på det antal människor som rör sig i skärgården vid olika tidpunkter på året.

Genomsnittligt antal vistelser per dag varierar mycket stort över året, från 7 500 i januari till 50 000 i juli år 2021. Samtliga månader utom april har ett högre antal vistelser per månad år 2021 jämfört med 2019 som är det mest jämförbara året. Av extra stort intresse är att se utvecklingen under vinterhalvåret. Januari-mars och oktober-december var antalet vistelser per dag i snitt 8 300, jämfört med 7 400 år 2019 – en ökning med 12% procent.

Totalt antal vistelser per dag inkl. fastboende

Totalt antal vistelser per dag inkl. fastboende

